

Veenhooibeestje
(Coenonympha tullia)
 copula en rups,
 excursie Fochtelooërveen
 Foto's: Judith Bouma
 (zie pag. 28)

Wilgensteltnot
(Caloptilia stigmatella)
 excursie
 Fochtelooërveen
 27 september 2014
 Foto: Anneke vd
 Veen
 (zie pag. 21)

Rups van vlasbekuiltje
(Calophasia lunula) Lauwersoog
 29 augustus 2014 Foto: Gerrit Tuinstra

Geweldig jaar voor de Veenhooibeestjes! Judith Bouma

Na een erg natte herfst in 2013 volgde een extreem zachte winter met een zeer vroeg voorjaar, maart gaf een warmte record en was erg droog, april zacht en helaas vooral de tweede week van mei en eind mei bijzonder nat.

Waarom helaas? In de loop van de monitoring jaren is het redelijk te voorspellen wanneer de eerste Veenhooibeestjes zich laten zien. Half mei, heel vroeg al, had ik de eerste verwacht. De vele regen precies die tijd gooide roet in het eten. Al met al toch nog redelijk vroeg, eind mei de eerste, maar toch ...

Het Eenarig wollegras, de waardplant, was al bijna een maand eerder in bloei en ook de belangrijkste nectarplant, de Dopheide, was erg vroeg gaan bloeien. Er waren jaren dat de Veenhooibeestjes al vlogen en de Dopheide nog niet bloeide. Nu was het er volop. De piek dit jaar van de meeste Veenhooibeestjes op één dag was net voor de helft van de maand juni. De week daarop had ik het allerhoogste aantal verwacht, was het nou nét die week te slecht en bleef de nog hogere piek uit. Eigenlijk is het steeds opnieuw het weer wat parten speelt, vandaar de opening met een weer-praatje.

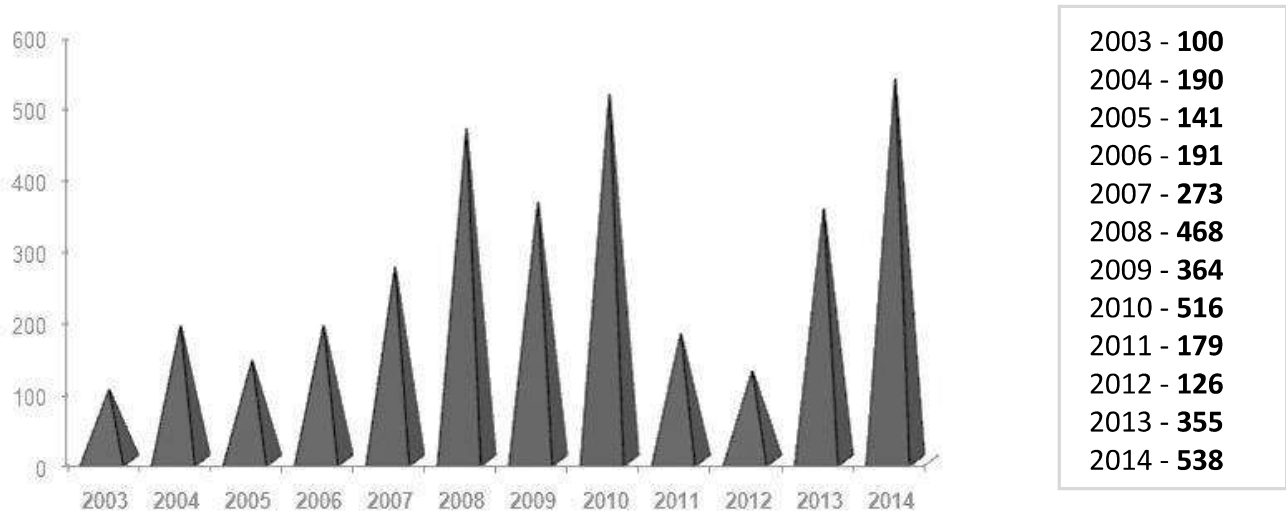
In de jaren 80 en 90 vlogen de Veenhooibeestjes ook, maar werd er niet zoveel aandacht aan geschonken als dat men tegenwoordig om allerlei redenen wel doet (fotografen, twitchers, natuurorganisaties etc.).

In 2001 werd de monitoringroute uitgezet in het Fochtelooërveen voor het zeldzame Veenhooibeestje. Dit betrof een samenwerking tussen De Vlinderstichting en Natuurmonumenten. Wegens beheermaatregelen en waterstandverhoging was, en is, het wenselijk om deze zeldzaamheid bescherming te geven.

Door de vernatting neemt ook het Eenarig wollegras toe wat de waardplant van de Veenhooibeestjes is, tevens geven de pollen ook de nodige bescherming aan de rupsen in de winter.

De opzet is zeker geslaagd, de populatie groeit gestaag, het ene jaar wat meer dan het andere, maar dan hebben we het ook over de weersomstandigheden die zo'n belangrijke rol spelen.

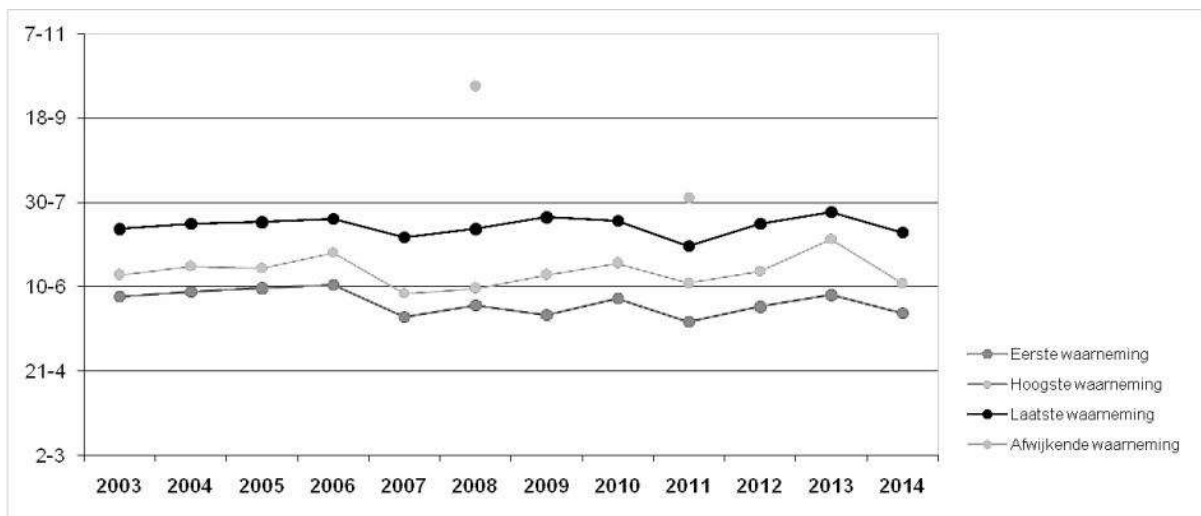
Er vliegen veel en veel meer Veenhooibeestjes in het veen rond dan genoteerd wordt. Door het consequent jaar in jaar uit registreren van Veenhooibeestjes in dezelfde transecten met dezelfde tel methode, is een toe- of afname waar te nemen. Deze transecten bestaan uit vier keer 350 meter en tweemaal 750 meter, dus in totaal een kleine drie kilometer. De gemiddelde vliegtijd van de eerste tot de laatste vliegtag is zo'n 45 á 46 dagen.

Via het Landelijk Meetnet dagvlinders lever ik de data aan die vervolgens door De Vlinderstichting in samenwerking met het Centraal Bureau Statistiek uitgewerkt wordt en terechtkomt bij de opdrachtgever, het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Uiteraard krijgt de beheerder, Natuurmonumenten, ook mijn gegevens naast andere direct betrokken personen.

Overigens was de piek dit jaar **538** Veenhooibeestjes op één dag, zo hoog is de teller niet eerder geweest!

Hoogste aantal gezien op één dag:

Onderste grafieklijn, de eerste waarneming vanaf 2003
De middelste grafieklijn, de hoogste waarneming vanaf 2003
De bovenste grafieklijn, de laatste waarneming vanaf 2003
De twee losse stippen zijn afwijkende waarnemingen in 2008 en 2011
(linker kolom de dag en maand)

In al die jaren, en duizenden Veenhooibeestjes verder, heb ik maar een enkele keer een paring van de Veenhooibeestjes gezien. Dit jaar behalve gezien ook kunnen fotograferen. (**zie foto op pagina 16**)

Elk jaar opnieuw is er weinig van te zeggen wat het nieuwe vliegseizoen zal brengen, dus ook 2015 zal verrassend zijn op wat voor manier dan ook!

Zie ook:

www.fochteloerveen.info

www.facebook.com/fochteloerveen.info

Veel te doen in 't voorbije seizoen Marjolein Stam

Wat hebben we een geweldig seizoen achter de rug! Alle excursies gingen door en hadden elk hun eigen charme. Bovendien konden we aansluitend op vrijwel elke excursie nachtvlinderen, wat de ervaringen van dit jaar helemaal uniek maakten. Het absolute hoogtepunt was natuurlijk de ontdekking van het Poolse maagdenuiltje op de Delleboersterheide, dat Jannie feilloos als 'onbekend' van een uitpuilend doek plukte. Een eindje verderop vloog bij Gerard een relatief zeldzame rode variant van de geelpurperen spanner op het doek, ook een mooie vondst. De camera's klikten en hebben heel wat kilometers gemaakt dit seizoen!

Maar er was zo veel meer moois: ook op dagvlindergebied zag ik persoonlijke primeurs. Het was voor mij de eerste keer dat ik aan alle excursies kon deelnemen, mede dankzij behulpzame leden met wie ik mee kon rijden of die mij ergens oppikten. Thuis dook ik in de boeken om te proberen de macro's zelf te determineren. De micro's blijven nog moeizaam, maar ik leer flink bij – ook dat met wat hulp zo links en rechts.

Op het gebied van dagvlinders was het meteen bij de eerste excursie in Gaasterland raak: ik zag het voor mij nieuwe landkaartje (voorjaarsvorm). Er vlogen er meerdere en ik heb er dankbaar foto's van gemaakt. Later in het jaar kwam de zomervorm er achteraan – ook een persoonlijke primeur. Bovendien zag ik tijdens de Stuttebosch-excursie mijn eerste luzernevlinder vliegen en ving Jannie een vrouw argus, die ook nieuw was voor mij. Mijn lijstje met dagvlinders 'gezien' is fors uitgebreid! Toen we in het Stuttebosch ook nog een zilveren maan zagen, was ik helemaal gelukkig. Geen primeur, maar wel voor het gebied en dat was ook goed.

De avonden tussen de lakens waren super, met hoge aantallen macro's en micro's. De Nationale Nachtvlindernacht was ontzettend leuk, mede door de aanwezige kinderen die enthousiast vertelden over walstropijlstaarten die ze elders gezien hadden en die nu hoopten op meer pijlstaarten. Helaas voor hen lijken deze dieren op de klok te vliegen; zij verschijnen vrijwel nooit vóór middernacht en dat was te laat voor de kinderen. Jammer, maar er waren toch mooie vlinders te bewonderen. De altijd fotogenieke vliervlinder (die ik ondanks zijn schoonheid al bijna 'gewoon' begin te vinden), het goudvenstertje en het groot avondrood deden